

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

«Затверджую»
Ректор Д. В. [signature] проф. Коваль І.М.

«28» 02 2017 р.

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

освітній рівень   другий(магістерський)
галузь знань   03 Гуманітарні науки
спеціальність   032 Історія та археологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
(шифр та назва)

Спеціальність 032 Історія та археологія
(шифр та назва)

Спеціалізація Історія та археологія
(назва)

Ступінь, що присвоюється магістр

Освітня кваліфікація магістр історії та археології

Тип диплому одиничний
(одиничний, подвійний, спільний)

Обсяг програми 90
(кредитів ЄКТС)

Нормативний термін навчання **1,5 роки**

Схвалено Вченою радою історичного факультету ОНУ імені І.І.Мечникова
“ 23 ” лютого 2017 року, протокол № 6.

Схвалено Вченою радою ОНУ імені І.І.Мечникова
“ 28 ” лютого 2017 року, протокол № 6.

РОЗРОБНИКИ:

1. Бачинська О. А. – д.і.н., професор, завідувач кафедри історії України
2. Дьомін О. Б. – д.і.н., професор, завідувач кафедри нової та новітньої історії
3. Кушнір В. Г. – д.і.н., професор, декан історичного факультету
4. Немченко І. В. – к.і.н., доцент, завідувач кафедри історії стародавнього світу та середніх віків
5. Сминтина О. В. – д.і.н., професор, завідувач кафедри археології та етнології України (**гарант програми**)
6. Синявська О. О. – к.і.н., доцент, заступник декана історичного факультету, голова навчально-методичної комісії історичного факультету

Профіль освітньо-професійної програми	
Академічна/освітня кваліфікація «магістр історії та археології» Галузь знань/спеціальність – 03 гуманітарні науки / 032 Історія та археологія	
Тип диплома та обсяг програми	Одиничний ступінь, 90 кредитів ЄКТС
Нормативний термін навчання	1,5 роки
Вищий навчальний заклад	Одеський національний університет імені І.І.Мечникова
Організація, що здійснює акредитацію	Акредитаційна комісія України
Період введення	2017 рік
Рівень програми	РКЕПВО (QF for ENEA) - другий цикл, МСКО - 7 рівень, ЄРК НВЖ (EQF for LLL) -7, НРК України - 7 рівень
А	Мета програми
	Підготовка висококваліфікованих та конкурентноспроможних фахівців, що широко ерудовані в галузі сучасних гуманітарних наук, володіють фаховими знаннями в предметній галузі історія та археологія, фундаментальними навичками науково-професійної роботи, сучасними інформаційними технологіями, методологією наукової та педагогічної діяльності.
Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за програмою	
<p>На навчання для здобуття ступеня магістра здійснюється прийом на основі ступеня бакалавра за результатами фахових вступних випробувань у порядку, визначеному Правилами прийому до Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. На навчання для здобуття ступеня магістра приймаються також особи, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста.</p> <p>Особа може вступити до ОНУ імені І.І. Мечникова для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра та освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки), за умови успішного проходження додаткових вступних випробувань, складання фахового випробування та вступного екзамену з іноземної мови, з урахуванням середнього бала диплома бакалавра.</p>	
В	Характеристика програми
1	Предметна галузь / галузь знань Історія та археологія / гуманітарні науки
2	Фокус програми: загальна/ спеціальна Загальна (академічна) вища освіта в предметній галузі історія та археологія.
3	Орієнтація програми Програма орієнтується на загальнонаукові уявлення про сучасні історичні дослідження та передбачає

		здобуття у процесі навчання концептуальних знань в предметній галузі історія та археологія на рівні новітніх наукових досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності в контексті науково-професійної роботи.
	Особливості програми	Програма має науково-професійну, практичну та викладацьку складові. Науково-професійна частина орієнтована за відповідним фахом, викладацька частина є практично орієнтованою.
С	Працевлаштування та продовження освіти	
1	Працевлаштування	Викладач вищих навчальних закладів (історія та археологія); науковий співробітник (історія та археологія); консультант з питань історії та археології; робочі місця в університетах або наукових організаціях; наукові посади в державних установах.
2	Продовження освіти	Докторська програма (PhD) з історії та археології.
Д	Стиль та методика навчання	
1	Підходи до викладання та навчання	Комбінація лекцій, практичних занять, підготовка та виконання курсової та дипломної роботи.
2	Система оцінювання	Письмові та усні екзамени, презентації, контрольні роботи, поточний контроль, державний іспит зі спеціальності, захист дипломної роботи.
Е	Програмні компетентності	
	Загальні	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність виконувати норми національного та міжнародного законодавства; 2. Креативність, вміння здійснювати комерціалізацію та використовувати оціночні критерії вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності; 3. Екологічна грамотність, здатність здійснювати захист людей в умовах виробництва та надзвичайних ситуацій; 4. Знання сучасної системи організації академічної, галузевої науки і наукових установ ВНЗ, системи наукових ступенів і звань в Україні і інших країнах; 5. Здатність планувати, розробляти й реалізувати різнопланові заходи щодо організації учбового процесу; 6. Розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати

		<p>у професійній і соціальній діяльності;</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Поглиблені знання основ філософії науки, закономірностей її розвитку, розуміння науки як системи знань, діяльності та соціального інституту, класифікації методів наукового знання; 8. Спроможність виконання наукових досліджень з застосуванням сучасних методологічних основ; 9. Розуміння можливостей та методів використання засобів інформації, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події і явища; 10. Розвиток загальнонаукового мислення, підвищення наукового рівня; 11. Володіння українською мовою для офіційного спілкування та грамотного оформлення наукової документації; 12. Здатність до професійного спілкування іноземними мовами; 13. Поглиблені знання в галузі сучасних інформаційних технологій; уміння використовувати програмні засоби і інтернет-ресурси з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу
	Фахові	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вміння застосувати теоретичні, методологічні, загально-історичні засади на практиці для розв'язання пошукових задач; 2. Фундаментальні знання сучасних уявлень про методи та спеціальні методики наукового дослідження; 3. Здатність отримати та опрацювати дані з історичних джерел, проаналізувати та систематизувати їх, провести наукову критику; представити результати наукових досліджень в друкованій формі, провести їх презентацію; 4. Інтегровані знання про взаємний зв'язок між окремими підрозділами історичної науки, а також зі спеціальними історичними дисциплінами 5. Здатність організувати та управляти роботою групи істориків, що проводять спільний науковий пошук; 6. Фундаментальні знання основних понять, категоріального апарату та сучасних методів історичного дослідження, а також спеціальних історичних дисциплін;

		<ol style="list-style-type: none"> 7. Поглиблені знання про використання типових та складання авторських навчально-методичних документів, знання про складання планів виховної роботи та організації науково-дослідної роботи студентів; 8. Поглиблені знання про методи оцінювання і прогнозування політичних, економічних, культурних, соціальних подій та явищ. 9. Поглиблені знання про методи наукового дослідження, опрацювання історичних джерел та спеціальні знання про наукову критику; 10. Розширені знання в галузі теорії та методології загально-історичних процесів та суспільного розвитку; 11. Розширені знання про методіку викладання історії для проведення всіх форм занять; методи викладання історії в вищих навчальних закладах; 12. Поглиблені знання основних історичних процесів в Україні, Європі та світі, їхнього відображення в джерелах та історіографії на різних етапах історичного розвитку; 13. Здатність до оцінки політичної ситуації та альтернативних шляхів суспільно-політичного розвитку України та інших європейських держав; 14. Здатність вирізняти регіональну специфіку соціальних, етнічних, культурних аспектів в історичному розвитку Південної України; 15. Поглиблені знання про головні види пам'яток матеріальної і духовної культури краю, історію його заселення, історичні аспекти дослідження давніх та сучасних етносів; 16. Здатність використовувати фахові знання у професійній діяльності для вирішення актуальних проблем історії, археології та етнології; 17. Поглиблені знання про принципи та методи збору, систематизації, узагальнення та використання інформації, впровадження наукових досліджень з профілю спеціальності.
Ф.	Програмні результати навчання	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність використовувати сучасні методи пізнання, аналізувати сучасну наукову картину світу 2. Спроможність професійно створювати та опрацьовувати джерельну базу, визначати фактори, що впливають на розвиток науки 3. Практичне володіння іноземною мовою в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами; користування іншою мовою у межах 	

фахової, побутової, суспільно-політичної тематики

4. Вміння планувати учбовий процес, реалізовувати різнопланові заходи для його виконання, готувати та використовувати сучасний дидактичний матеріал в учбовому процесі
5. Здатність організувати робочу групу, контролювати якість виконання роботи, корегувати виконання історико-пошукових досліджень
6. Вміння застосувати комплексний підхід до наукового дослідження в галузі гуманітарних дисциплін
7. Здатність використовувати отримані фундаментальні знання і практичні навички на всіх етапах виконання науково-дослідної роботи, включаючи пошук необхідної інформації, безпосереднє виконання дослідження та обговорення отриманих результатів, формулювання теоретичних висновків
8. Вміння працювати з історичними джерелами та науковою літературою, аналізувати, систематизувати матеріал, обґрунтувати необхідний для дослідження категоріальний апарат, спосіб та метод дослідження.
9. Спроможність опрацьовувати сучасні інформаційні можливості щодо пошуку, збереження та критики цифрових джерел; фахово створювати та репрезентувати електронні версії різних типів історичних даних
10. Фахові знання з методики історичного пізнання та історіософії, володіння основними категоріями спеціальних галузей історичної науки
11. Вміння розв'язувати теоретичні, методологічні питання та практичні задачі під час виконання завдань за фахом
12. Здатність застосовувати методи оцінювання, аналізувати та прогнозувати основні події та процеси в історії політичного та суспільного розвитку Східної Європи в різні історичні періоди
13. Спроможність визначити специфіку історичного розвитку світових регіонів, проводити фаховий аналіз новітніх підходів у розв'язанні вузлових проблем історії України та європейських країн у сучасній історіографії
14. Здатність застосовувати розроблені теорії, володіти методологією вивчення та викладання отриманих знань у сфері загально-історичних процесів та суспільного розвитку, формувати нові концепції
15. Спроможність робити узагальнюючі висновки та історичні порівняння динаміки процесів історичного розвитку України із аналогічними процесами суспільств інших країн та держав.
16. Здатність оцінювати сучасний рівень соціально-економічного та суспільно-політичного розвитку України, а також прогнозувати альтернативні шляхи її подальшого розвитку
17. Вміння обґрунтовувати власну точку зору на проблеми існування і можливості пізнання закономірностей розвитку історичних та етнічних процесів
18. Спроможність здійснювати історичний та етнологічний аналіз явищ та процесів Південної України, визначити регіональну специфіку

соціального, економічного, культурного розвитку регіону

19.Здатність користуватися сучасними методами археологічних, історико-культурних, соціально-політичних та загальногуманітарних досліджень суспільних явищ і процесів, виявляючи й критично оцінюючи їх сутність

20.Спроможність впроваджувати наукові дослідження з профілю спеціальності, вирішувати практичні питання редагування і підготовки матеріалів до публікації, складання рефератів, рецензій.

ЗМІСТ

Вступ	4
Нормативні посилання.....	4
Мета освітньої програми.....	5
Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за програмою та вимоги до професійного відбору вступників.....	5
Характеристика програми.....	6
Придатність до працевлаштування та подальшого навчання	6
Підходи до викладання, навчання та оцінювання.....	7
Форми атестації здобувачів вищої освіти.....	7
<i>Таблиця 1.</i> Перелік компетентностей випускників ОНУ імені І.І. Мечникова за спеціальністю «Історія та археологія».....	8
<i>Таблиця 2.</i> Результати навчання, загальні та фахові компетентності випускників ОНУ імені І.І. Мечникова за спеціальністю «Історія та археологія».....	10
<i>Таблиця 3.</i> Зміст підготовки здобувачів освітнього ступеня магістр за спеціальністю«Історія та археологія» та очікувані результати навчання.....	17
<i>Таблиця 4.</i> Розподіл змісту освітньої програми, навчальний час за циклами підготовки, навчальними дисциплінами, практиками та шифри сформованих компетентностей.....	30
<i>Таблиця 5.</i> Розподіл змісту освітньої програми та максимальний навчальний час за циклами підготовки.....	32

ВСТУП

Освітня програма є нормативним документом ОНУ імені І.І. Мечникова, у якому визначається термін, зміст навчання, нормативні форми атестації здобувачів вищої освіти.

Програма встановлює вимоги до випускників ОНУ імені І.І. Мечникова спеціальності 032 «Історія та археологія» другого (магістерського) освітнього рівня у вигляді переліку компетентностей та результатів навчання.

Освітня програма є обов'язковою для ОНУ імені І.І. Мечникова при підготовці здобувачів вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія», використовується для цілей ліцензування та акредитації, під час розроблення навчального плану, програм навчальних дисциплін та практик.

Нормативні посилання.

Під час розробки використано посилання на такі нормативні документи:

Закон України „Про вищу освіту” від 01.07.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

Класифікатор професій (КП) станом на 01.10.2015 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://buhgalter911.com/Res/Spravochniki/KlassifikProfessiy.aspx>

Международная стандартная классификация образования МСКО 11/ Институт статистики ЮНЕСКО: UNESCO-UIS, 2013. – 87 с.

Національний класифікатор України: "Класифікатор професій" ДК 003:2010 // Видавництво "Соціформ", – К.: 2010

Національна рамка кваліфікацій [Електронний ресурс] / Постанова Кабінету Міністрів України № 1341 від 23 листопада 2011 р. «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>

Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти [Електронний ресурс] / Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266. – Режим доступу <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248149695>

Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації/ В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / за ред. В.Г. Кременя. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.

Теоретико-методичні засади розроблення освітніх програм. Методичний посібник / Укладачі: Раскола Л.А., Ружицька О.М. – Одеса, 2016. – 47 с.

Мета освітньої програми – підготовка висококваліфікованих та конкурентноспроможних фахівців-істориків, що широко ерудовані в галузі сучасних гуманітарних наук, володіють фаховими знаннями в предметній галузі історія та археологія, фундаментальними навичками науково-професійної роботи, сучасними інформаційними технологіями, методологією наукової та педагогічної діяльності; які вміють планувати та проводити наукові дослідження, трактувати їх результати, трансформувати наукові розробки у конкурентоспроможні програми та стратегії розвитку.

Поглиблене вивчення історичних дисциплін забезпечує систематизацію різноманітних історичних фактів, подій, явищ у конкретно-історичному та порівняльно-історичному ракурсах, у діалозі людей різних культур та цивілізацій (цивілізаційні підходи, соціоприродний, соціокультурний, цивілізаційно-культурний, культурно-психологічний у поєднанні з філософською, історичною, культурологічною, соціальною та педагогічною антропологією). Такі методологічні засади дають змогу розглядати історію людства в структурно-процесуальній єдності, у всесвітньо-історичному та порівняльно-історичному аспектах. Такий підхід до вивчення історії людства має допомогти студентам сформувати цілісну історичну картину світу, побачити минуле в єдності та розмаїтті, універсальності та унікальності, типовості та неповторності.

З урахуванням потреб регіонального ринку праці можна прогнозувати затребуваність магістрів за спеціальністю 032«Історія та археологія», оскільки в Одеській області тільки в Одеському національному університеті імені І.І.Мечникова здійснюється підготовка фахівців за даною спеціальністю.

Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за програмою та вимоги до професійного відбору вступників.

На навчання для здобуття ступеня магістра здійснюється прийом на основі ступеня бакалавра за результатами фахових вступних випробувань у порядку, визначеному Правилами прийому до Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. На навчання для здобуття ступеня магістра приймаються також особи, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста.

Особа може вступити до ОНУ імені І.І. Мечникова для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра та освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки), за умови успішного проходження додаткових вступних випробувань,

складання фахового випробування та вступного екзамену з іноземної мови, з урахуванням середнього бала диплома бакалавра.

Характеристика програми.

Предметна область (галузь знань): Історія та археологія (гуманітарні науки).

Основний фокус програми та спеціалізації: Загальна (академічна) вища освіта в предметній галузі історія та археологія.

Орієнтація програми: Програма орієнтується на загальнонаукові уявлення про сучасні історичні дослідження та передбачає здобуття у процесі навчання концептуальних знань в предметній галузі історія та археологія на рівні новітніх наукових досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності в контексті науково-професійної роботи.

Особливості програми: Програма має науково-професійну, практичну та викладацьку складові. Науково-професійна частина орієнтована за відповідним фахом, викладацька частина є практично орієнтованою.

Академічні права випускників.

Навчання впродовж життя для вдосконалення в освітній, науковій та інших діяльностях. Можлива подальша підготовка на магістерському рівні за іншими спеціальностями. Випускники мають можливість продовжити навчання за докторською програмою (PhD) з історії та археології.

Здатність до працевлаштування

Фахівець здатний виконувати зазначені професійні роботи за ДК 003:2010:

2443	Професіонали в галузі історії
2443.1	Наукові співробітники (історія)
2443.2	Історики
2442	Професіонали в галузі археології
2442.1	Наукові співробітники (археологія)
2442.2	Археологи
23	Викладачі
231	Викладачі університетів та вищих навчальних закладів
2310.2	Інші викладачі університетів та вищих навчальних закладів
2320	Викладачі середніх навчальних закладів (історії)
2359.1	Наукові співробітники
2351.2	Методист
2359	Інші професіонали в галузі навчання

і може займати первинні посади відповідно до ДК 003:2010:

2442.2 – археолог; 2442.1 – науковий співробітник (археологія); 2443.2 – історик, консультант з питань історії; 2443.1 – науковий співробітник (історія); 2320 – викладач історії загальноосвітнього навчального закладу; 2310.2 – викладач університетів та вищих навчальних закладів.

Придатність до працевлаштування та подальшого навчання.

Випускники можуть займати посади викладача у вищих навчальних закладах (історія та археологія), наукового співробітника (історія та археологія), консультанта з питань історії та археології; робочі місця в університетах або наукових організаціях, наукові посади в державних установах.

Підходи до викладання, навчання та оцінювання.

Комбінація лекцій, практичних занять, підготовка та виконання дипломної роботи. Система оцінювання включає письмові та усні екзамени, презентації, контрольні роботи, поточний контроль, іспит зі спеціальності, захист дипломної роботи.

Форми атестації здобувачів вищої освіти.

Атестація магістрів за спеціальністю 032 «Історія та археологія» проводиться Атестаційною комісією. Нормативними формами атестації є дипломна робота та кваліфікаційний іспит спеціальності. Дипломна робота є закінченою науково-дослідницькою розробкою, яка відображає вміння випускника аналізувати наукову літературу за темою, що розробляється, планувати і проводити змістовну частину роботи, обговорювати отримані результати та робити обґрунтовані висновки. Випускна робота завершує навчання магістра і відображає можливість самостійно вирішувати поставлену професійну наукову проблему. Складання здобувачем державного кваліфікаційного іспиту з історії та археології передбачає перевірку рівня його теоретичної фахової підготовки відповідно до навчального плану підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за цією спеціальністю. Атестації підлягають студенти-випускники, які виконали в повному обсязі план навчальної підготовки, включаючи проходження практик.

**Перелік компетентностей випускників ОНУ імені І. І. Мечникова
за спеціальністю «Історія та археологія»**

Компетентності	Шифр компетентності
ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ	
Міжособистісні	
здатність виконувати норми національного та міжнародного законодавства;	КМО.01
креативність, вміння здійснювати комерціалізацію та використовувати оціночні критерії вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності;	КМО.02
екологічна грамотність, здатність здійснювати захист людей в умовах виробництва та надзвичайних ситуацій;	КМО.03
знання сучасної системи організації академічної, галузевої науки і наукових установ ВНЗ, системи наукових ступенів і звань в Україні і інших країнах;	КМО.04
здатність планувати, розробляти й реалізувати різнопланові заходи щодо організації учбового процесу.	КМО.05
Системні	
розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності;	КС.01
поглиблені знання основ філософії науки, закономірностей її розвитку, розуміння науки як системи знань, діяльності та соціального інституту, класифікації методів наукового знання;	КС.02
спроможність виконання наукових досліджень з застосуванням сучасних методологічних основ;	КС.03
розуміння можливостей та методів використання засобів інформації, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події і явища;	КС.04
розвиток загальнонаукового мислення, підвищення наукового рівня.	КС.05
Інструментальні	
у достатній мірі володіти українською мовою для офіційного спілкування та грамотного оформлення наукової документації;	КІ.01
здатність до професійного спілкування іноземними мовами;	КІ.02
поглиблені знання в галузі сучасних інформаційних технологій; уміння використовувати програмні засоби і інтернет-ресурси з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу	КІ.03
ФАХОВІ (предметно-специфічні) КОМПЕТЕНТНОСТІ	
Фахові загальні	
уміння застосувати теоретичні, методологічні, загально-історичні засади на практиці для розв'язання пошукових задач;	КФЗ.01
фундаментальні знання сучасних уявлень про методи та спеціальні методики наукового дослідження;	КФЗ.02
здатність отримати та опрацювати дані з історичних джерел, проаналізувати та систематизувати їх, провести наукову критику; представити результати наукових досліджень в друкованій формі,	КФЗ.03

провести їх презентацію;	
інтегровані знання про взаємний зв'язок між окремими підрозділами історичної науки, а також зі спеціальними історичними дисциплінами	КФЗ.04
здатність організувати та управляти роботою групи істориків, що проводять спільний науковий пошук (дослідну розвідку);	КФЗ.05
фундаментальні знання основних понять, категоріального апарату та сучасних методів історичного дослідження, а також спеціальних історичних дисциплін;	КФЗ.06
поглиблені знання про використання типових та складання авторських навчально-методичних документів, знання про складання планів виховної роботи та організації науково-дослідної роботи студентів;	КФЗ.07
поглиблені знання про методи оцінювання і прогнозування політичних, економічних, культурних, соціальних подій та явищ.	КФЗ.08
Фахові спеціальні	КФС
поглиблені знання про методи наукового дослідження, опрацювання історичних джерел та здатність ідентифікувати головні властиві риси спеціальних галузей історичної науки;	КФС.01
розширені знання в галузі теорії та методології загально-історичних процесів та суспільного розвитку;	КФС.02
розширені знання про методіку викладання історії для проведення всіх форм занять; методи викладання історії в вищих навчальних закладах;	КФС.03
поглиблені знання основних історичних процесів в Україні, Європі та світі, їхнього відображення в джерелах та історіографії на різних етапах історичного розвитку;	КФС.04
здатність до оцінки політичної ситуації та альтернативних шляхів суспільно-політичного розвитку України та інших європейських держав;	КФС.05
здатність вирізняти регіональну специфіку соціальних, етнічних, культурних аспектів в історичному розвитку Південної України;	КФС.06
поглиблені знання про головні види пам'яток матеріальної і духовної культури краю, історію його заселення, історичні аспекти дослідження давніх та сучасних етносів;	КФС.07
здатність використовувати фахові знання у професійній діяльності для вирішення актуальних проблем історії, археології та етнології;	КФС.08
поглиблені знання про принципи та методи збору, систематизації, узагальнення та використання інформації, впровадження наукових досліджень з профілю спеціальності.	КФС.09

Таблиця 2

**Результати навчання, загальні та фахові компетентності випускників
ОНУ імені І.І. Мечникова за спеціальністю «Історія та археологія»**

Компетентності	Шифр компетентності	Результат навчання
Здатність виконувати норми національного та міжнародного законодавства	КМО.01	Розуміння необхідності дотримання норм авторського і суміжних прав в сфері наукової діяльності
		Вміти використовувати основні положення законодавства України з інтелектуальної власності
Креативність, вміння здійснювати комерціалізацію та використовувати оціночні критерії вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності	КМО.02	Вміння здійснювати комерціалізацію та використовувати оціночні критерії вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності;
Екологічна грамотність, здатність здійснювати захист людей в умовах виробництва та надзвичайних ситуацій	КМО.03	Використовувати основні положення законодавства з охорони праці, екологічного права та цивільного захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій
		Вміти дати професійну екологічну інтерпретацію окремих складових культури та компонентів історичного процесу
		Вміти визначати потенційно небезпечні виробничі процеси та компоненти природного середовища, що можуть створювати загрозу виникнення надзвичайних ситуацій
Знання сучасної системи організації академічної, галузевої науки і наукових установ ВНЗ, системи наукових ступенів і звань в Україні і інших країнах	КМО.04	Володіння інформацією щодо організації роботи установ НАН та ВНЗ України, трансформаційних процесів, які відбуваються в них.
		Володіння інформацією щодо підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації в Україні, в тому числі і через докторантуру та порядок присудження наукових ступенів і звань в Україні і інших країнах.
Здатність планувати, розробляти й реалізувати різнопланові заходи щодо організації учбового процесу	КМО.05	Вміти планувати учбовий процес, реалізовувати різнопланові заходи для їх виконання.

Компетентності	Шифр компетентності	Результат навчання
Загальнонаукові (системні)	КЗН	
Розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності	КС.01	<p>Вміти розпізнавати в культурних та соціальних явищах та подіях складові компоненти, що несуть в собі позитивні та негативні наслідки шляхом їх аналізу в рамках загальнонавчаних філософських концепцій розвитку суспільства.</p> <p>Вміти створити творчу атмосферу та організувати культурні заходи в учнівських та студентських колективах, на основі національних та міжнародних досягнень культури.</p>
Поглиблені знання основ філософії науки, закономірностей її розвитку, розуміння науки як системи знань, діяльності та соціального інституту, класифікації методів наукового знання	КС.02	<p>Вміти використовувати сучасні методи пізнання, аналізувати сучасну наукову картину світу, відрізнити наукове знання від позанаукового.</p> <p>Вміти професійно створювати та опрацьовувати джерельну базу, визначати фактори, що впливають на розвиток науки</p>
Спроможність виконання наукових досліджень з застосуванням сучасних методологічних основ	КС.03	<p>Володіння фундаментальними навичками науково-дослідної роботи</p> <p>Застосовувати сучасні інформаційні технології під час історичного та антропологічного дослідження.</p> <p>Вміти обробляти та аналізувати отримані результати досліджень та документально їх оформляти.</p>
Розуміння можливостей використання засобів інформації, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події і явища	КС.04	<p>Знання про методи оцінювання і прогнозування політичних, економічних, культурних, соціальних подій та явищ;</p> <p>Вміння прогнозувати політичну ситуацію та перспективи її подальшого розвитку, шляхів подолання соціальних проблем</p>
Розвиток загальнонаукового мислення, підвищення наукового рівня	КС.05	<p>Вміти працювати з історичними джерелами та науковою літературою, аналізувати, систематизувати матеріал.</p> <p>Удосконалювати практичні навички роботи в архівах, бібліотеках, музеях, науково-дослідних установах з метою підвищення наукового рівня.</p>

Компетентності	Шифр компетентності	Результат навчання
Інструментальні	КІ	
У достатній мірі володіти українською мовою для спілкування та грамотного оформлення наукової документації	КІ.01	Уміння правильно використовувати мовні засоби залежно від сфери й мети спілкування.
Здатність до професійного спілкування іноземними мовами	КІ.02	Практичне володіння іноземною мовою в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами; користування іншою мовою у межах фахової, побутової, суспільно-політичної тематики; уміння вільно перекладати з іноземної мови на рідну спеціалізованих текстів; уміння представляти результати досліджень іноземною мовою.
Поглиблені знання в галузі сучасних інформаційних технологій; уміння використовувати програмні засоби і інтернет-ресурси з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу	КІ.03	Уміння опрацювати сучасні інформаційні можливості щодо пошуку, збереження та критики цифрових джерел; фахово створювати та репрезентувати електронні версії різних типів історичних даних
		Вміти професійно та ефективно працювати із різними кількісними методиками розкриття евристичного потенціалу історичних джерел
Фахові загальні	КФЗ	
Уміння застосовувати теоретичні, методологічні, загально-історичні засади на практиці для розв'язання пошукових задач	КФЗ.01	Вміння використовувати отримані фундаментальні знання і практичні навички на всіх етапах виконання науково-дослідної роботи, включаючи пошук необхідної інформації, безпосереднє виконання дослідження та обговорення отриманих результатів, формулювання теоретичних висновків;
Фундаментальні знання сучасних уявлень про сучасні методи та спеціальні методики наукового дослідження	КФЗ.02	Вміння застосувати комплексний підхід до наукового дослідження в галузі гуманітарних дисциплін
		Вміння знаходити вірні шляхи переходу від наукового дослідження до практичного застосування його результатів.
Здатність отримати та опрацювати дані з історичних джерел, проаналізувати та систематизувати їх, провести наукову критику;	КФЗ.03	Вміти узагальнювати фактичний матеріал, набутий під час самостійного опрацювання інформаційних ресурсів
		Уміння представляти підсумки виконаної роботи у вигляді звітів, доповідей на симпозіумах, наукових публікацій з

Компетентності	Шифр компетентності	Результат навчання
представити результати наукових досліджень в друкованій формі, провести їх презентацію		використанням сучасних технологій. Уміння правильно використовувати мовні засоби залежно від сфери й мети спілкування.
Інтегровані знання про взаємний зв'язок між окремими підрозділами історичної науки, а також зі спеціальними історичними дисциплінами	КФЗ.04	Уміння використовувати теоретичні, методологічні, загально-історичні основи та застосувати їх на практиці для розв'язання пошукових завдань; Уміння розв'язувати теоретичні, методологічні питання та практичні задачі під час виконання завдань за фахом
Здатність організувати та управляти роботою групи істориків, що проводять спільний науковий пошук (дослідну розвідку)	КФЗ.05	Визначати мету дослідження і розподіляти окремі напрями дослідження (наукового пошуку) поміж фахівцями. Організовувати робочу групу, контролювати якість виконання роботи, корегувати виконання історико-пошукових досліджень
Фундаментальні знання основних понять, категоріального апарату та сучасних методів історичного дослідження, а також спеціальних історичних дисциплін;	КФЗ.06	Обґрунтувати необхідний для дослідження категоріальний апарат, спосіб та метод дослідження. Використовувати під час науково-дослідної роботи знання про спеціальні історичні дисципліни та спеціальні галузі історичної науки.
Поглиблені знання про використання типових та складання авторських навчально-методичних документів, знання про складання планів виховної роботи та організації науково-дослідної роботи студентів	КФЗ.07	Уміння використовувати сучасні методики розробки навчально-методичної літератури. Працювати з бібліотечними фондами та методичними виданнями, використовуючи раціональні прийоми відбору та застосування інформації щодо організації науково-дослідної роботи студентів. Поширені вміння працювати з типовими програмами, враховувати досягнення історичної науки та суміжних дисциплін.
Поглиблені знання про методи оцінювання і прогнозування політичних, економічних, культурних, соціальних подій та явищ	КФЗ.08	Здатність застосовувати методи оцінювання, аналізувати та прогнозувати основні події та процеси в історії політичного та суспільного розвитку Східної Європи в різні історичні періоди Фахове володіння питаннями можливих напрямків інтеграції України до Євросоюзу та у світову економічну систему Давати характеристику окремим типам

Компетентності	Шифр компетентності	Результат навчання
		політичної культури та їхнім орієнтаціям, окремим видатним представниками духовної, політичної та військової еліти України
Фахові спеціальні	КФС	
Поглиблені знання про методи наукового дослідження, опрацювання історичних джерел та здатність ідентифікувати головні властиві риси спеціальних галузей історичної науки	КФС.01	<p>Здатність розробляти теорії та методології загально-історичних процесів та суспільного розвитку</p> <p>Фахові знання з методики історичного пізнання та історіософії, володіння основними категоріями вказаних спеціальних галузей історичної науки</p> <p>Здатність давати ґрунтовну характеристику історичної ролі окремих освітніх та наукових інституцій, що займаються спеціальними історичними дисциплінами</p>
Розширені знання в галузі теорії та методології загально-історичних процесів та суспільного розвитку	КФС.02	<p>Виявляти та правильно користуватися сучасними методами археологічних та історико-культурних, соціально-політичних та загально гуманітарних досліджень суспільних явищ і процесів</p> <p>Проводити фаховий аналіз новітніх підходів у розв'язанні вузлових проблем історії України та європейських країн у сучасній історіографії</p>
Розширенні знання про методику викладання історії для проведення всіх форм занять; методи викладання історії в вищих навчальних закладах	КФС.03	<p>Розробляти теми та конспекти лекцій з історії та археології урахуванням міждисциплінарних зв'язків</p> <p>Орієнтуватися в новітній спеціальній та навчально-методичній літературі з фахових напрямів історичної науки</p> <p>Готувати та використовувати сучасний дидактичний матеріал в учбовому процесі</p>
Поглиблені знання основних історичних процесів в Україні, Європі та світі, їхнього відображення в джерелах та історіографії на різних етапах історичного розвитку	КФС.04	<p>Знати специфіку історичного розвитку світових регіонів, орієнтуватися в сучасній історіографії історичних процесів</p> <p>Вміння визначити етапи інтеграційних та національних процесів в Україні, давати характеристику окремим напрямкам здійснення національної політики</p> <p>Робити узагальнюючі висновки та історичні порівняння динаміки процесів історичного розвитку України із аналогічними процесами суспільств інших країн та держав.</p> <p>Вміння визначити принципи формування</p>

Компетентності	Шифр компетентності	Результат навчання
		еліти, володіння питаннями традицій та змін еліт в Україні в епоху середньовіччя та модерної доби
Здатність до оцінки політичної ситуації та альтернативних шляхів суспільно-політичного розвитку України та інших європейських держав	КФС.05	Знати методи оцінювання і прогнозування політичних, економічних, культурних, соціальних подій та явищ Оцінювати сучасний рівень соціально-економічного та суспільно-політичного розвитку України, а також прогнозувати альтернативні шляхи її подальшого розвитку
Здатність вирізняти регіональну специфіку соціальних, етнічних, культурних аспектів в історичному розвитку Південної України	КФС.06	Здійснювати історичний та етнологічний аналіз явищ та процесів Південно-Західної України Визначати регіональну специфіку образотворчого мистецтва, його значимість у формуванні етнічної ідентичності Вміти працювати з джерелами та сучасними науковими працями з теми, орієнтуватися в особливостях культурного та релігійного розвитку регіону
Поглиблені знання про головні види пам'яток матеріальної і духовної культури краю, історію його заселення, історичні аспекти дослідження давніх та сучасних етносів	КФС.07	Здатність обґрунтовувати власну точку зору на проблеми існування і можливості пізнання закономірностей розвитку історичних та етнічних процесів Вміння визначити характерні риси розвитку міст взагалі та міст Південної України в польсько-литовський та османський періоди; фахове володіння ролі у розвитку Одеси різних етнічних та соціальних груп, персоналій-керівників міста Використовувати знання при характеристиці історико-краєзнавчих пам'яток; вміти класифікувати їх за певними ознаками
Здатність використовувати фахові знання у професійній діяльності для вирішення актуальних проблем історії, археології та етнології	КФС.08	Вміти застосовувати розроблені теорії, володіти методологією вивчення та викладання отриманих знань у сфері загально-історичних процесів та суспільного розвитку, формувати нові концепції
Поглиблені знання про принципи та методи збору, систематизації, узагальнення та використання інформації,	КФС.09	Користуватися сучасними методами археологічних, історико-культурних, соціально-політичних та загальногуманітарних досліджень суспільних явищ і процесів, виявляючи й критично

Компетентності	Шифр компетентності	Результат навчання
впровадження наукових досліджень з профілю спеціальності		оцінюючи їх сутність
		Впроваджувати наукові дослідження з профілю спеціальності, вирішувати практичні питання редагування і підготовки матеріалів до публікації, складання рефератів, рецензій.

Таблиця 3

**Зміст підготовки здобувачів освітнього ступеня магістр
за спеціальністю «Історія та археологія» та очікувані результати
навчання**

Назва навчальної дисципліни або практики	Назва змістового модуля	Шифр компетентностей	Очікувані результати навчання
1	2	3	4
I. Цикл загальної підготовки			
Цивільний захист/ Охорона праці в галузі	Цивільний захист у сучасних умовах	КМО.01 КМО.03	Використовувати основні положення законодавства з охорони праці та цивільного захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій
	Захист населення в надзвичайних ситуаціях		Вміти визначати потенційно небезпечні виробничі процеси, що можуть створювати загрозу виникнення надзвичайних ситуацій
	Нормативна база з питань охорони праці в галузі		На основі аналізу результатів спостережень за навколишнім середовищем, використовуючи типові ознаки шкідливих та небезпечних чинників, своєчасно визначати наявність небезпечної ситуації для людей
	Гігієнічна оцінка умов праці, оцінка технічного та організаційного рівнів робочого місця. Пільги та компенсації		Вміти створювати творчу атмосферу в трудовому колективі, корегувати цілі діяльності з метою підвищення її безпеки та ефективності.
Інтелектуальна власність	Поняття права інтелектуальної власності	КМО.01 КМО.02	Вміти використовувати основні положення законодавства України з інтелектуальної власності, основні положення міжнародних конвенцій, угод тощо, до яких приєдналась Україна
	Авторське право та суміжні права		Вміти застосувати норми права при моделюванні способів розв'язання

			конкретних юридичних ситуацій та вирішенні професійних задач. Вміти здійснювати інноваційну діяльність щодо комерціалізації результатів наукових досягнень.
Екологічна історія	Динаміка клімату та історичні процеси	КМО.03 КС.02 КФЗ.04 КФС.04	Знати сутність окремих теоретичних підходів до реконструкції та інтерпретації взаємодії природи та суспільства в історичній ретроспективі; найвизначніші події з історії клімату та природного середовища в історичному минулому. Вміти професійно створювати та опрацьовувати джерельну базу для реконструкції взаємодії природи та суспільства в окремих локусах в окремі проміжки часу; вміти дати професійну екологічну інтерпретацію окремих складових культури та компонентів історичного процесу.
	Історія екологічного підходу до історичних реконструкцій		
	Просторові рамки концептуалізації взаємодії природи та суспільства в історичній ретроспективі		
Історична інформатика	Історична інформатика: структура та напрямки	КС.03 КІ.03 КФЗ.01	Орієнтуватися в теоретичних засадах та термінології кліометрики; вміти опрацьовувати сучасні інформаційні можливості щодо пошуку, збереження та критики цифрових джерел; фахово створювати та репрезентувати електронні версії різних типів історичних даних; професійно та ефективно працювати із різними кількісними методиками розкриття евристичного потенціалу історичних джерел (контент-аналіз; дисперсний, факторний, кореляційний та інші статистичні засоби);
	Електронні версії історичних джерел. Кількісні прийоми роботи історика		

			застосовувати сучасні інформаційні технології під час історичного та антропологічного дослідження.
II. Цикл професійної підготовки			
Методика викладання історії та педагогіка у вищій школі	Теоретичні проблеми педагогіки та викладання історії у вищій школі	КМО.04 КМО.05 КФЗ.07 КФС.03	Знати тенденції розвитку педагогіки вищої школи, способи створення вимогливо-доброзичливої обстановки освітнього процесу, різноманітні освітні технології у вищих навчальних закладах, методи і прийоми усного та письмового викладу історичного предметного матеріалу, методи формування умінь самостійної роботи, професійного мислення та розвитку творчих здібностей студентів; методи емоційної саморегуляції. Вміти практично використовувати знання основ педагогічної діяльності та викладання історії в освітніх установах вищої і середньої професійної освіти; планувати учбовий процес, реалізовувати різнопланові заходи для їх виконання; використовувати сучасні методики розробки навчально-методичної літератури; працювати з бібліотечними фондами та методичними виданнями, використовуючи раціональні прийоми відбору та застосування інформації щодо організації науково-дослідної роботи студентів; працювати з типовими програмами, враховувати досягнення історичної науки та суміжних дисциплін; розробляти теми та конспекти лекцій з історії та
	Практичні засади педагогічної роботи та методики викладання історії у вищій школі		

			археології урахуванням міждисциплінарних зв'язків; орієнтуватися в новітній спеціальній та навчально-методичній літературі з фахових напрямів історичної науки; готувати та використовувати сучасний дидактичний матеріал в учбовому процесі.
Теорія та методологія історії	Роль теорії і методології в науковому пізнанні історії	КФЗ.01 КФЗ.06 КФС.02	Знати необхідний комплекс джерел та історіографічний доробок з проблематики курсу; особливості становлення і розвитку історичної науки та її місце в системі наук, категоріально-понятійний апарат історичної науки, сучасні наукові концепції історичного розвитку їх місце і роль у розвитку історичної науки.
	Основні напрямки методології історії ХХ – початку ХХІ ст.		Вміти узагальнювати фактичний матеріал, застосовувати теоретичні знання на практиці історичного дослідження, визначати основні напрямки наукових досліджень. Використовувати в історичних дослідженнях базові знання в області методології історичної науки, сучасні наукові технології і методики в сфері міждисциплінарних досліджень, що забезпечують отримання якісно нової історичної інформації.
Українська складова в спеціальних галузях історичної науки	Теоретичні проблеми спеціальних галузей історичної науки (дисциплін)	КФЗ.04 КФЗ.06 КФС.01	Знати історіографічний доробок з проблематики курсу; основні та актуальні проблеми тематики даного курсу; зміст кожної зі спеціальних дисциплін, її основні та актуальні проблеми; особливості різноманітних типів та видів джерел, предмет та завдання окремих спеціальних
	Українська проблематика в спеціальних галузях історичної науки		

	Витоки методології історії та історіософії в українській історіографії		дисциплін важливі дати та події, пов'язані з розвитком з історіософської та методологічної думки в Україні, етапи вивчення історіософської та методологічної думки України; основні принципи роботи над історичним дослідженням. Вміти узагальнювати фактичний матеріал, набутий під час лекцій та самостійно опрацьованої літератури до курсу; здійснити всебічний аналіз джерел (зовнішніх ознак, змісту) для одержання достовірної та максимальної його інформативності визначати основні напрямки наукових досліджень в різні періоди; робити висновки з вивченої теми.
Україна в національному та світовому інтеграційних процесах	<p>Класична та модерна українська історіософія та методологія історії</p> <p>Інтеграційні процеси впродовж IX – XVIII ст.</p> <p>Україна в інтеграційних процесах XIX ст.</p> <p>Загальні тенденції національних процесів в Україні</p> <p>Регіональні особливості національних процесів</p>	КФЗ.08 КФС.04	Знати основні та актуальні проблеми тематики даного курсу; роль і місце України у світових інтеграційних та національних процесах. Вміти творчо осмислювати відповідний матеріал; виявляти загальні тенденції та особливості національних процесів в Україні; науково пояснювати необхідність інтеграційних процесів в сучасних умовах
Сучасне міжнародне становище	<p>Теоретичні аспекти сучасних міжнародних відносин</p> <p>Актуальні міжнародні проблеми</p>	КС.02 КС.04 КФЗ.08 КФС.05	Знати специфіку матеріалів засобів масової інформації як історичних джерел з міжнародних відносин; актуальні проблеми сучасної системи міжнародних відносин; важливі дати та події, пов'язані з історією міжнародних відносин XXI ст.; поточні події в світі. Вміти узагальнювати фактичний матеріал, набутий під час опрацювання інформаційних ресурсів; аналізувати сучасне міжнародне становище.

Асистентська практика	Навчальний процес у ВНЗ. Навчально-методична документація ВНЗ.	КМО.04 КМО.05 КС.01 КІ.01 КФЗ.05 КФЗ.07 КФС.03	Володіти інформацією щодо підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації в Україні, порядок присудження наукових ступенів і звань в Україні і інших країнах. Вміти планувати учбовий процес, реалізовувати різнопланові заходи для його виконання; здійснювати конструювання лекцій, семінарів. Проводити на сучасному методичному рівні навчальні заняття. Здійснювати аналіз навчального заняття з історії України та всесвітньої історії.
	Проведення навчальних занять з фахової дисципліни.		
Переддипломна практика	Опрацювання та обговорення результатів досліджень, написання тексту дипломної роботи	КС.05 КФЗ.01 КФЗ.05 КФЗ.06 КФС.08 КФС.09	Здатність використовувати отримані фундаментальні знання і практичні навички на всіх етапах виконання науково-дослідної роботи, формулювати теоретичні висновки; вміти обробляти та аналізувати отримані результати досліджень та документально їх оформляти.
	Ознайомлення з правилами оформлення дипломної роботи		
Дипломна робота	Дипломна робота як показник рівня фахової кваліфікації студента.	КС.03 КІ.01 КФС.01 КФЗ.01	Здатність використовувати фахові знання й практичні навички для вирішення практичних завдань в галузі історії та археології; базові знання в галузі теорії та методології загально-історичних процесів та суспільного розвитку. Вміння використовувати отримані фундаментальні знання і практичні навички на всіх етапах виконання науково-дослідної роботи. Здатність робити теоретичні висновки та узагальнення на основі опрацювання джерел та історіографії.

Державний іспит	Державний іспит	КС.02 КС.05 КФС.02 КФЗ.03	Здатність отримати дані з історичних джерел, аналізувати та систематизувати їх, здійснити наукову критику. Вміння продемонструвати фахові знання з предметної галузі історія та археологія. Здатність робити теоретичні висновки та узагальнення на основі опрацювання джерел та історіографії.
Актуальні проблеми вивчення та викладання історії України	Актуальні проблеми вивчення до модерної історії України (від найдавніших часів до кінця XVIII століття)	КФЗ.03 КС.05 КФС.02 КФС.05 КФС.09	Знати новітній науковий доробок в галузі історичної україністики; новітні узагальнюючі праці з історії України навчального спрямування; новітню навчально-методичну і дидактичну літературу по даній галузі. Вміти рецензувати наукові праці, зокрема сучасної історіографії; реферувати певні розділи синтетичних творів; аналізувати новітні підходи у застосуванні сучасного знання в навчальних текстах; виокремлювати найактуальніші проблеми, що мають опосередкований або прямий вихід на суспільно-політичну практику
	Актуальні проблеми вивчення модерної історії України (XIX-XX ст.)		
Актуальні проблеми археології	Археологія як наука. Епоха каменю, міді та бронзи	КФЗ.03 КФС.02 КФС.07 КФС.08 КФС.09	Знати: предмет та завдання археологічної науки; категорії археологічних пам'яток; археологічну періодизацію історії людства; археологічні культури епохи каменю; археологічні культури мідно-кам'яного віку та епохи бронзи; історію та археологію кочових суспільств раннього

	Ранній залізний вік		<p>залізного віку; особливості грецької колонізації північного узбережжя Чорного моря; археологічні культури слов'ян; історію та археологію давньоруських міст.</p> <p>Вміти: застосовувати методи польових археологічних досліджень; застосовувати здобуті знання, навички та вміння у процесі археологічних досліджень пам'яток; працювати з археологічними джерелами та джерелами допоміжних історичних дисциплін; застосовувати здобуті знання, навички та вміння при відтворенні, на підставі аналізу археологічних джерел, різноманітних сторін духовного життя давніх людей; використовувати професійно-профільовані знання в галузі фундаментальних розділів археології для вивчення історичних явищ та процесів.</p>
	Ранньосередньовічна та давньоруська археологія		
Актуальні проблеми давньої та середньовічної історії	Сучасні напрямки розвитку античних та середньовічних студій	КФЗ.03 КС.05 КФС.02 КФС.08 КФС.09	Знати основні досягнення в галузі антикознавства та медієвістики, здобуті як вітчизняними, так і зарубіжними дослідниками протягом останніх десятиріч. Вміти працювати з історичними джерелами та з сучасними науковими працями; використовувати отримані знання та навички у власних наукових розшуках.
	Історіографічні аспекти сучасного антикознавства та медієвістики		

Актуальні проблеми історичної науки: Нова культурна історія	Нова культурна історія	КФЗ.03 КС.05 КФС.02 КФС.08 КФС.09	Знати етапи розвитку культурної історії, теоретичні засади та проблематику досліджень, основні праці і найбільш відомих дослідників, які працюють в модальності нової культурної історії. Вміти орієнтуватися в основних дослідницьких напрямках, вільно оперувати понятійним апаратом, використовувати методологічний та теоретичний інструментарій нової культурної історії у власних дослідженнях.
Образотворче мистецтво українців Південно-Західної України	Традиційна українська орнаментака у шитві, ткацтві і гончарстві	КФС.07 КФС.06	Знати орнаментальні системи ткацьких виробів, знаки і символи українського шитва і ткацтва, регіональну специфіку образотворчого мистецтва, його значимість у формуванні етнічної ідентичності Вміти працювати з джерелами та літературою, використовувати методи, польових етнографічних досліджень, формувати джерельну базу, здійснювати реконструкцію орнаментальних систем, використовувати вироби образотворчого мистецтва в навчальному процесі
	Образотворче мистецтво в традиційних ремеслах		
Народні промисли українців Південно-Західної України	Народні промисли українців в традиційних ремеслах	КФС.07 КФС.06	Вміти працювати з джерелами та літературою, використовувати методи, польових етнографічних досліджень, формувати джерельну базу, здійснювати реконструкцію, використовувати вироби народних промислів в навчальному процесі Знати системи народних промислів, знаки і символи українського шитва і ткацтва, його значимість у формуванні етнічної ідентичності

Історія Одеси пізнього середньовіччя та нового часу: загальноукраїнськи й і світовий контекст	Хаджибей (Одеси) в період середньовіччя та раньомодерного часу	КФС.07 КФС.06	Знати історіографічний доробок з проблематики курсу; основні проблеми виникнення та розвитку міста; поняття «місто» в різні епохи. Вміти узагальнювати фактичний матеріал, набутий під час лекцій та самостійно опрацьованої літератури до курсу; здійснювати аналіз ролі міста в економічному житті України в цілому та Південної України зокрема; робити висновки з вивченої теми.
	Соціально-економічний та культурний розвиток Одеси в новий час		
Економічна історія Півдня України XVIII – XX ст.	Економічний розвиток Півдня України у XVIII ст.	КФС.07 КФС.06	Студент повинен знати: необхідний комплекс джерел до курсу; історіографічний доробок з проблематики курсу; основні та актуальні проблеми тематики курсу; важливі дати та події пов'язані з політичною, економічною, соціальною історією Півдня України. Студент повинен вміти: систематизувати і аналізувати джерельний матеріал курсу; узагальнювати фактичний матеріал, набутий під час лекцій та самостійно опрацьованої літератури до курсу; робити висновки з вивченої теми.
	Економічна думка та економіка Півдня України у XIX ст.		
	Економічне становище Півдня України у XX ст.		
Розвиток освіти та суспільної думки в Західній Європі доби середньовіччя та раннього модерного часу	Освіта та просвітництво середньовічної Західної Європи	КС.02 КФЗ.08 КФС.04	Знати головні особливості середньовічної освіти та просвітництва у Західній Європі, внесок у їхній розвиток окремих видатних інтелектуалів епохи, історію виникнення університетів, їх структурні засади, форми

	Європейські політичні мислителі від античності до раннього модерного часу про представницькі форми держави		організації навчання, тощо. Знати основні етапи розвитку концепцій європейських форм представництва та еволюції природно-правової теорії. Розумітися на питання побудови навчального процесу та культурного виховання молоді; оцінювати державно-правові форми в контексті історії конституціоналізму.
Конституціоналізм і шляхи формування демократичних держав	Формування політико-правових категорій в Західній Європі в V–на початку XVIIIст.	КС.02 КФ3.08 КФС.04	Знати основні етапи еволюції природно-правової концепції, що була свого роду дороговказом для гуманітарних теоретичних шукань і використовувалася найрізноманітнішими ідеологіями. Вміти оцінювати державно-правові форми.
	Розвиток політико-правових категорій в Західній Європі в XVIII– XIX ст.		
Історія європейської науки і техніки	Історія науки і техніки Західної Європи	КС.01 КФ3.08 КФС.04	Знати основні джерела та наукову літературу з історії розвитку науки і техніки; головну проблематику історії розвитку науки і техніки; основні події та процеси розвитку науки і техніки в суспільно-політичному контексті; творчі біографії та історичний спадок видатних
	Історія науки і техніки Східної Європи		

			<p>культурних діячів науки і техніки.</p> <p>Вміти застосовувати до актуальних проблем розвитку науки та техніки матеріал, здобутий під час лекцій та самостійної роботи; аналізувати основні події та процеси в історії розвитку науки і техніки Східної та Західної Європи; робити узагальнюючі висновки та історичні порівняння динаміки процесів розвитку науки і техніки із аналогічними процесами суспільств інших країн та держав.</p>
<p>Історики і політика: східноєвропейські історичні дослідження на німецькомовному просторі в XX ст.</p>	<p>Східна політика Австрії й Німеччини та особливості становлення й розвитку східноєвропейських історичних досліджень (початок XX ст. - 1945 р.).</p>	<p>КС.01</p> <p>КФЗ.08</p> <p>КФС.04</p>	<p>У результаті вивчення даного курсу студент повинен знати: історіографічний доробок з проблематики курсу; важливі дати та події, пов'язані з розвитком східноєвропейських історичних досліджень у німецькомовних країнах ; співвідносити зміни в східноєвропейських історичних досліджень в німецькомовному академічному середовищі з особливостями східної політики країни на конкретному історичному проміжку.</p> <p>Студент повинен вміти: узагальнювати фактичний матеріал, набутий</p>

	Відновлення східноєвропейських історичних досліджень після Другої світової війни й особливості їх еволюції у німецькомовних країнах Європи у другій половині ХХ ст.		під час лекцій та самостійно опрацьованої літератури до курсу;орієнтуватися в напрямках східноєвропейських історичних досліджень і східної політики Німеччини, Австрії, Швейцарії протягом ХХ ст. проводились східноєвропейські історичні студії; визначати основні напрямки наукових досліджень в різні періоди;застосовувати здобуті знання, навички та вміння в практичній діяльності;робити висновки з вивченої теми.
Соціальні та релігійні свята античних полісів Стародавньої Греції	Вступ. Джерельна база та історіографія. Виникнення спортивних агонів у Греції	КФС.05 КФС.06	Знати історію розвитку культури стародавньої Греції, зокрема особливості релігійних та суспільних свят в античних полісах Вміти працювати з античними джерелами та сучасними науковими працями з теми, орієнтуватися в особливостях релігійних вірувань та практик доби античності
	Землеробські культу та релігійні свята у полісах Стародавньої Греції та Північного Причорномор'я		
Вивчення античної історії на історико-філологічному факультеті Одеського (Новоросійського) університету	Класична історія, археологія та філологія на Півдні України в ХІХ ст. Заснування та діяльність кафедр грецької та римської словесностей	КФС.05 КФС.06	Знати основні етапи вивчення антикознавчих дисциплін у Одеському (Новоросійському) університету. Вміти аналізувати наукові досягнення вчених ХІХ–початку ХХ ст.
	Розвиток класичної історії та археології наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. Діяльність кафедри класичної філології		
Політична культура української еліти середньовіччя та	Політична культура еліти середньовіччя	КФЗ.08 КФС.04	Знати необхідний комплекс джерел та історіографічний доробок з проблематики курсу; важливі події

модерної доби	Політична культура еліти модерної доби		пов'язані з розвитком політичної та духовної еліти України; найвидатніші персоналії, які були носіями політичної культури, визначали хід історичних подій формували ідеї та формування держави в Україні. Вміти узагальнювати фактичний матеріал, набутий під час лекцій та самостійно опрацьованої літератури до курсу; визначати типи політичної еліти в українських землях відповідно періоду, підтверджувати історичну тяглість або традиції в політичній культурі еліт.
Християнство на Півдні України	Розвиток християнства на землях Півдня України (з давніх часів до кінця XVIIIст.)	КФЗ.08 КФС.04	У результаті вивчення даного курсу студент повинен знати: необхідний комплекс джерел до курсу; історіографічний доробок з проблематики курсу; важливі дати та події пов'язані з церковною історією півдня України; внесок духовенства у розвиток науково-освітнього та культурного життя Півдня. Вміти: систематизувати і аналізувати джерела до курсу; узагальнювати фактичний матеріал, набутий під час лекцій та самостійно опрацьованої літератури до курсу; робити висновки з вивченої теми.
	Християнські конфесії в південному регіоні (кінець XVIII–початок XX ст.)		
	Становище християнських церков у Південній Україні (XX – початок XXI ст.)		
Політична антропологія	Політичні структури первісних суспільств	КФЗ.08 КФС.03 КФС.07	Знати наукові підходи до вивчення політичної антропології; сучасні антропологічні поняття та теорії; дефініції понять: етнос, етнічність, етнічна ідентифікація, етноцентризм та націоналізм. Вміти аналізувати процеси розвитку антропологічних
	Політична антропологія сучасності		

			структур у сучасному політичному світі; обґрунтовувати власну точку зору на проблеми існування і можливості пізнання закономірностей розвитку етнополітичних процесів
Етнополітологія	Теорія етнічності в політичному процесі	КФЗ.08 КФС.03 КФС.07	Знати наукові підходи до аналізу націогенезу; сучасні поняття та теорії нації; дефініції понять: етнос, етнічність, етнічна ідентифікація, етноцентризм та націоналізм. Вміти аналізувати процеси розвитку етносів у сучасному політичному світі; обґрунтовувати власну точку зору на проблеми існування і можливості пізнання закономірностей розвитку етнополітичних процесів
	Теорія нації і націогенезу		

Таблиця 4

Розподіл змісту освітньої програми, навчальний час за циклами підготовки, навчальними дисциплінами, практиками та шифри сформованих компетентностей

Назва навчальної дисципліни або практики	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин	Семестр	Шифр компетентностей, що мають бути сформовані
І. Цикл загальної підготовки				
<i>Нормативні дисципліни</i>				
Цивільний захист/Охорона праці в галузі	2	60	3	КМО.01; КМО.03
Інтелектуальна власність	1	30	3	КМО.01; КМО.02
Екологічна історія	4	120	2	КМО.03; КС.02; КФС.04
Історична інформатика	4	120	3	КС.03; КІ.03; КФЗ.01
<i>Дисципліни вибору ВНЗ*</i>				
<i>Дисципліни вільного вибору студентів*</i>				
ІІ. Цикл професійної підготовки				
<i>Нормативні дисципліни</i>				
Теорія та методологія історії	4	120	2	КФЗ.01; КФЗ.06; КФС.02
Методика викладання історії та педагогіка у вищій школі	4	120	1	КМО.04; КМО.05; КФЗ.07; КФС.03
Українська складова в спеціальних галузях історичної науки	4	120	1	КФЗ.04; КФЗ.06; КФС.01
Україна в національному та світовому інтеграційних процесах	4	120	2	КФЗ.08; КФС.04
Сучасне міжнародне становище	3	90	2	КС.02; КС.04 КФЗ.08; КФС.05
Асистентська практика	4	120	2	КМО.04; КМО.05; КС.01; КІ.01; КФЗ.07; КФС.03
Переддипломна практика	4	120	3	КС.05; КФЗ.01; КФЗ.06; КФС.08
Дипломна робота в т.ч. захист	10	300	3	КС.03; КІ.01; КФС.01; КФЗ.01
Державний іспит	2	60	3	КС.02; КС.05; КФС.02; КФЗ.03

<i>Дисципліни вибору ВНЗ*</i>				
Актуальні проблеми вивчення та викладання історії України	4	120	1	КФ3.03; КС.05; КФС.02; КФС.05
Актуальні проблеми археології	4	120	1	КФ3.03; КС.05; КФС.02; КФС.08
Актуальні проблеми давньої та середньовічної історії	3	90	1	КФ3.03; КС.05; КФС.02; КФС.08
Актуальні проблеми історичної науки: Нова культурна історія	4	120	2	КФ3.03; КС.05; КФС.02; КФС.08
<i>Дисципліни вільного вибору студентів*</i>				
Соціальні та релігійні свята античних полісів Стародавньої Греції: загальноєвропейський та регіональний аспекти	3	90	1	КФС.05; КФС.06
Вивчення античної історії на історико-філологічному факультеті Одеського (Новоросійського) університету	3	90	1	КФС.05; КФС.06
Історія європейської науки і техніки	4	120	1	КС.01; КФ3.08; КФС.04
Історики і політика: східноєвропейські історичні дослідження на німецькомовному просторі в ХХ ст.	4	120	1	КС.01; КФ3.08; КФС.04
Політична культура української еліти середньовіччя та модерної доби	4	120	1	КФ3.08; КФС.04
Християнство на півдні України	4	120	1	КФ3.08; КФС.04
Образотворче мистецтво українців Південно-Західної України	3	90	2	КФС.07; КФС.06
Народні промисли українців Південно-Західної України	3	90	2	КФС.07; КФС.06
Розвиток освіти та суспільної думки в Західній Європі доби середньовіччя та раннього модерного часу	4	120	2	КС.02; КФ3.08; КФС.04
Конституціоналізм і шляхи формування демократичних держав	4	120	2	КС.02; КФ3.08; КФС.04
Етнополітологія	4	120	3	КФ3.08; КФС.03; КФС.07

Політична антропологія	4	120	3	КФ3.08; КФС.03; КФС.07
Історія Одеси пізнього середньовіччя та нового часу: загальноукраїнський і світовий контекст	3	90	3	КФС.05; КФС.06
Економічна історія Півдня України XVIII – XX ст.	3	90	3	КФС.05; КФС.06

* за наявністю

Таблиця 5

Розподіл змісту освітньої програми та максимальний навчальний час за циклами підготовки

Цикл підготовки	Навчальний час за циклами (кредитів ЄКТС /академ.годин)	%
1	2	3
Загальний час навчальної підготовки:	90/2700	100
Цикл загальної підготовки, в т.ч.	11/330	12
Нормативні дисципліни	11/330	12
Дисципліни вибору ВНЗ	-	-
Дисципліни вільного вибору студентів	-	-
Цикл професійної підготовки, в т.ч.	79/2370	88
Нормативні дисципліни	39/1170	43
Дисципліни вибору ВНЗ	15/450	17
Дисципліни вільного вибору студентів	25/750	28

Декан історичного факультету,
д.і.н., професор

В. Г. Кушнір

Голова проектної групи,
д.і.н., професор

О. В. Сминтина

Політична антропологія	4	120	3	КФЗ.08; КФС.03; КФС.07
Історія Одеси пізнього середньовіччя та нового часу: загальноукраїнський і світовий контекст	3	90	3	КФС.05; КФС.06
Економічна історія Півдня України XVIII – XX ст.	3	90	3	КФС.05; КФС.06

* за наявністю

Таблиця 5

Розподіл змісту освітньої програми та максимальний навчальний час за циклами підготовки

Цикл підготовки	Навчальний час за циклами (кредитів ЄКТС /академ.годин)	%
1	2	3
Загальний час навчальної підготовки:	90/2700	100
Цикл загальної підготовки, в т.ч.	11/330	12
Нормативні дисципліни	11/330	12
Дисципліни вибору ВНЗ	-	-
Дисципліни вільного вибору студентів	-	-
Цикл професійної підготовки, в т.ч.	79/2370	88
Нормативні дисципліни	39/1170	43
Дисципліни вибору ВНЗ	15/450	17
Дисципліни вільного вибору студентів	25/750	28

Декан історичного факультету,
д.і.н., професор

Голова проектної групи,
д.і.н., професор

В. Г. Кушнір

О. В. Сминтина